



TISKOVÁ ZPRÁVA

20 let pod ochranou památkové péče – Dobrovíz se má čím pyšnit!

Praha, 30. 7. 2015

U příležitosti 20. výročí vzniku vesnických památkových rezervací a zón připravil Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze výstavu *Dobrovíz v náručí památkové péče aneb včera, dnes a „kdyby“*. Na příkladu vesnické památkové rezervace Dobrovíz a jejích proměn v posledních desetiletích dokumentuje výsledky a pozitivní vliv památkové péče v plošně chráněných sídlech. V prostorách Vánočního dvora v Dobrovízi je možné ji navštívit od 30. 7. do 30. 9. 2015.

Přestože odborné diskuse o naléhavosti ochrany vesnických sídelních celků probíhaly v odborných kruzích již od 70. let, první chráněná vesnická sídla se podařilo vyhlásit teprve Nařízením vlády České republiky ze dne 24. května 1995. Jedním z nich byla právě obec Dobrovíz.

Podrobný stavebně historický průzkum, který Národní památkový ústav (*tehdy SÚPPOP – státní ústav památkové péče a ochrany přírody*) provedl již v 80. letech 20. století, dokázal zcela jasně, že Dobrovíz patří mezi vesnicemi s dochovanými lidovými stavbami mezi nejhodnotnější z hlediska počtu dochovaných památek i jejich kvality. Historické jádro Dobrovíze představuje soubor vesnické architektury, který nemá v širším regionu z hlediska stupně dochovanosti urbanistických, architektonických a památkových hodnot srovnatelnou analogii. Mnoho staveb se však nacházelo v kritickém až havarijním stavu, který způsobila jak minimální údržba, tak devastace a neodborné opravy. Vyhlášení legislativní ochrany památkové rezervace Dobrovíz bylo tedy prvním a zásadním krokem k záchraně tohoto hodnotného celku.

Cesta k ochraně praktické byla však ještě velmi dlouhá a problematická, nicméně výrazně ji usnadnilo vyhlášení *Programu péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny* v roce 1997, který Ministerstvo kultury ČR vytvořilo na podporu obnov nemovitých kulturních památek situovaných v uvedených typech lokalit. Finanční prostředky z tohoto programu jsou sice určeny především na obnovu památek lidové architektury, nicméně žádat lze i o příspěvek na obnovu ostatních nemovitých památek na území plošně chráněných vesnických sídel a krajinných zón.

Výsledky postupné obnovy Dobrovíze a především pozitivní vliv památkové ochrany projevující se v záchraně vzácných objektů před demolicemi a nevhodnými úpravami přináší právě výstava Jany Berkové a Markéty Hanzlíkové. Návštěvníci mohou také srovnat proměny vzhledu usedlostí v uplynulých dvaceti letech s hypotetickými dopady návrhů stavebních úprav, které s ohledem na plošnou památkovou ochranu nebyly realizovány.

Památkově chráněné vesnické sídelní celky v ČR

V České republice je v současné době prohlášeno **61 vesnických památkových rezervací (VPR)** respektive památkových rezervací se soubory lidové architektury (VPR), což představuje **přibližně 1 % obcí** či jejich částí z celkového počtu našich vesnických sídel. **Středočeský kraj stojí se svými deseti lokalitami na druhém místě pomyslného žebříčku**

památkových rezervací se soubory lidové architektury - nejvíce se jich nachází v kraji Jihočeském (16 obcí nebo jejich částí).

Vesnické památkové rezervace zahrnují jednak sídelní útvary (historické vesnice atd.), jednak příměstské enklávy se zástavbou lidového charakteru (domy drobných řemeslníků), dělnické kolonie nebo ucelené soubory staveb (např. vinohradnické sklepy aj.).

Další formu ochrany staveb lidové architektury představují dále **vesnické památkové zóny (VPZ)**, kterých v současné době evidujeme v České republice **211**, a to včetně příměstských enkláv s původní zástavbou lidového charakteru.

Celkový přehled vesnických památkových rezervací na území Středočeského pak aktuálně vypadá takto:

Mělnicko: Dobřeň, Nosálov, Nové Osinalice, Olešno

Mladoboleslavsko: Mužský, Víška (Březovice)

Nymbursko: Bošín (Křinec)

Příbramsko: Drahenice

Praha – Západ: Dobrovíz

Více informací k tématu naleznete na www.npu.cz a na www.lidova-architektura.cz

Kontakt:

Mgr. Dita Roubíčková, roubickova.dita@npu.cz, tel. 274 008 285

Mgr. Jana Berková, berkova.jana@npu.cz

Mgr. Markéta Hanzlíková, hanzlikova.marketa@npu.cz

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze, je jedním ze čtrnácti krajských pracovišť NPÚ. Jeho úkolem je ve Středočeském kraji naplňovat poslání odborné instituce památkové péče dané zejména zákonem o státní památkové péči, např. zpracovávat odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, poskytovat konzultace a odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při jejich obnovách a sledovat stav památkového fondu na území kraje. ÚOP dále zpracovává návrhy na prohlášení věcí či objektů za kulturní památky a podílí se následně na jejich evidenci. Spravuje dokumentační sbírky plánů, fotografií a dalších odborných podkladů ke kulturním památkám, vede veřejně přístupnou knihovnu a vydává odborná periodika Průzkumy památek a Památky středních Čech, organizuje přednáškové cykly a další kulturně vzdělávací akce. Další informace najdete na www.npu.cz